

Rolnummer 784
Arrest nr. 79/95 van 28 november 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters L.P. Suetens, P. Martens, J. Delruelle, H. Coremans en A. Arts, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 28 maart 1994, ter griffie van het Hof ingekomen op 14 november 1994, in zake E. Lanty tegen R. Callebaut heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door, enerzijds, een onderscheid te maken tussen natuurlijke en wettige kinderen en, anderzijds, doordat de moeder, door haar toestemming tot erkenning te weigeren, kan bewerkstelligen dat de afstamming van vaderszijde na deze van moederszijde komt vast te staan, zodat alzo verhinderd wordt dat het kind de naam van de vader kan dragen ? ».

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

De eiser voor de rechtbank van eerste aanleg heeft bij tussenvonnis machtiging verkregen om het kind te erkennen dat in september 1992 is geboren uit zijn feitelijke relatie met de verwerende partij. Hij vordert bovendien dat het kind voortaan de familienaam van de vader zou dragen.

De rechtbank is van oordeel dat artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, aangezien de afstamming van vaderszijde na die van moederszijde is komen vast te staan en de partijen niet gehuwd zijn, noch met elkaar, noch met een andere persoon.

De eiser voert evenwel aan dat artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek in strijd is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de moeder, door haar toestemming met de erkenning te weigeren, automatisch heeft bewerkstelligd dat de afstamming van vaderszijde na die van moederszijde komt vast te staan, en zij op grond van de betwiste bepaling kan verhinderen dat het kind de naam van de vader kan dragen.

De eiser voor de verwijzende rechter stelt voorts dat de betwiste bepaling een discriminatie doet ontstaan tussen natuurlijke en wettige kinderen, die automatisch de naam van de vader verkrijgen.

De rechtbank heeft in die omstandigheden beslist de hiervoor geciteerde prejudiciële vraag aan het Hof te stellen.

III. De rechtspleging voor het Hof

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is op 14 november 1994 ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 2 december 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 december 1994.

Memories zijn ingediend door :

- E. Lanty, Meikeverstraat 14-16, 8500 Kortrijk, bij op 13 januari 1995 ter post aangetekende brief;
- R. Callebaut, Nieuw Overlaar 12/2, 3300 Tienen, bij op 13 januari 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 18 januari 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 26 januari 1995 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- R. Callebaut, bij op 17 februari 1995 ter post aangetekende brief;
- E. Lanty, bij op 24 februari 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 27 april 1995 en 25 oktober 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 14 november 1995 en 14 mei 1996.

Bij beschikking van 21 juni 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 12 juli 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 22 juni 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 12 juli 1995 :

- zijn verschenen :
  - . E. Lanty, in eigen persoon;
  - . Mr. V. Boesmans, advocaat bij de balie te Leuven, voor R. Callebaut;
  - . Mr. E. Dierickx *loco* Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Arts en J. Delruelle verslag uitgebracht;
- zijn de partijen gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de eiser voor de verwijzende rechter

A.1.1. De moeder heeft de geboorte verzwegen en heeft bewust verhinderd dat de afstamming van

vaderszijde en van moederszijde gelijktijdig tot stand kwam, en dat het kind de naam van de vader zou verkrijgen. De moeder weigerde in te stemmen met de erkenning. De eiser heeft het kind erkend na machtiging door de rechtbank. De moeder betwist niet dat de eiser de biologische vader is.

A.1.2.1. Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek is in zijn geheel ongrondwettig.

De eerste paragraaf schendt het gelijkheidsbeginsel omdat hij een onderscheid maakt tussen wettige en natuurlijke kinderen. Natuurlijke kinderen hebben niet zoals de wettige kinderen automatisch recht op de naam van hun vader.

Artikel 335, § 1, van het Burgerlijk Wetboek discrimineert ook de ongehuwde man ten opzichte van de ongehuwde vrouw, omdat het voor de biologische vader veel moeilijker is om te achterhalen of hij wel degelijk de verwekker is. De moeder krijgt het alleenrecht om de familienaam van het kind te bepalen, terwijl wettige kinderen automatisch de naam van de vader verkrijgen.

De moeder kan de naamgeving op absolute wijze bepalen, zonder dat artikel 335 aan de rechter enige bevoegdheid geeft om de zaak te beoordelen rekening houdend met de concrete omstandigheden.

A.1.2.2. Ook paragraaf 2 van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek is in strijd met het gelijkheidsbeginsel omdat de moeder gemakkelijk kan verbergen wie de biologische vader is. Een kind heeft er nochtans alle belang bij zijn vader te kennen en diens naam te dragen.

A.1.2.3. Het eerste lid van paragraaf 3 van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek onderstreept nog het alleenrecht van de moeder.

De voorlaatste en laatste leden van die paragraaf zijn eveneens in strijd met het gelijkheidsbeginsel doordat de tijdsbeperking van een jaar voor de verklaring van naamsverandering absoluut is en de rechter geen rekening kan houden met de omstandigheden eigen aan elke zaak, terwijl het kind te allen tijde de mogelijkheid moet hebben om de naam van zijn biologische vader te dragen.

A.1.3. Het is aangewezen dat de erg beperkte prejudiciële vraag zou worden geherformuleerd tot een meer uitgebreide vraag over het gehele artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek.

Memorie van de verweerder voor de verwijzende rechter

A.2.1. Artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek heeft enkel betrekking op kinderen die buiten het huwelijk zijn geboren. De wetgever vermag voor die kinderen een andere regeling in verband met de naamgeving uit te werken dan voor kinderen geboren binnen een huwelijk, nu daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat.

Het kind dat is geboren binnen een huwelijksrelatie zal normaal gesproken een andere levenswijze en relatie hebben ten opzichte van de beide ouders dan een kind van ouders die leven in een feitelijke relatie of die apart leven, zoals ten deze het geval is.

A.2.2. Het feit dat de wetgever heeft gesteld dat er voor de naamgeving verschillen zijn naargelang van het tijdstip waarop de afstamming is komen vast te staan, maakt geenszins een schending uit van het gelijkheidsbeginsel.

Een onderscheiden regeling inzake naamgeving uitwerken voor kinderen van wie de afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of van wie de afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijk vaststaat, enerzijds, en voor kinderen van wie de afstamming enkel van moederszijde vaststaat en voor kinderen van wie de afstamming van vaderszijde is komen vast te staan na de afstamming van moederszijde, anderzijds, is geenszins in strijd met het gelijkheidsbeginsel, nu die kinderen, wat betreft de wijze van vaststelling van de afstamming, tot verschillende categorieën behoren.

A.2.3. Wanneer de wetgever aan de moeder ten aanzien van wie de afstamming gedurende een zekere periode alleen heeft vastgestaan en die hierdoor haar naam aan het kind gegeven heeft, de mogelijkheid heeft geboden het kind de naam van de moeder te laten behouden, ook nadat de afstamming van vaderszijde is komen

vast te staan, of de mogelijkheid heeft geboden dat de moeder de naams verandering weigert omdat zij meent dat dit niet in het belang is van haar kind, dan is dat geenszins in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Het betreft hier een zeer specifieke situatie, waaraan de wetgever een specifieke oplossing heeft gegeven.

Memorie van de Ministerraad

A.3.1.1. Het eerste in de prejudiciële vraag beoogde onderscheid tussen natuurlijke en wettige kinderen is geenszins gebaseerd op de omstandigheden waarin de geboorte heeft plaatsgevonden, zijnde binnen of buiten het huwelijk. Kinderen geboren tijdens het huwelijk dragen de naam van de vader. Dat is evenzeer het geval voor natuurlijke kinderen die door hun vader worden erkend vóór hun geboorte of in een geboorteakte, of nog wanneer zij gelijktijdig door hun vader en hun moeder worden erkend.

Het eerste onderdeel van de prejudiciële vraag heeft veeleer betrekking op de vraag of artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek al dan niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het bepaalt dat de naam van het kind in beginsel niet gewijzigd wordt wanneer de afstamming van vaderszijde na die van moederszijde komt vast te staan, terwijl het kind van wie enkel de afstamming van vaderszijde vaststaat of van wie de afstamming gelijktijdig aan beide zijden vaststaat automatisch de naam van de vader draagt.

A.3.1.2. De vaststelling van de afstamming van vaderszijde nadat die van moederszijde reeds vaststaat, brengt niet automatisch de toekenning van de naam van de vader met zich mee, wat vroeger wel het geval was. In de parlementaire voorbereiding van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek is die bepaling verantwoord op grond van de overweging dat de wijziging van de naam voor degene wiens afstamming van vaderszijde na die van moederszijde wordt vastgesteld, niet altijd zijn belangen dient.

Wanneer het kind bijvoorbeeld werd opgevoed door de moeder en gekend is onder haar naam, dan kan het kind er een psychologisch en socio-affectief belang bij hebben om die identiteit te bewaren.

A.3.1.3. Het was voor de wetgever onmogelijk te bepalen in welke gevallen het belang van het kind vereist dat het kind de naam van de moeder behoudt dan wel dat het de naam van de vader verkrijgt.

Artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek vertrouwt het aan de ouders toe te oordelen of het belang van het kind vereist dat het van naam verandert, in welk geval de vader en de moeder samen - of een van hen indien de andere is overleden - kunnen kiezen voor een naamswijziging door een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. De ouders kunnen ook een verzoek tot naamswijziging indienen overeenkomstig de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen, die de wet van 11-21 germinal jaar XI vervangt. Indien het kind meerderjarig of ontvoegd is, kan het zelf een verzoek indienen overeenkomstig de hiervoor vermelde wet van 15 mei 1987.

Aldus is voor elk kind van wie de afstamming van vaderszijde is komen vast te staan na die van moederszijde voorzien in de mogelijkheid om de naam van de vader te dragen.

Het onderscheid tussen, enerzijds, kinderen van wie de afstamming enkel van vaderszijde vaststaat of van wie de afstamming gelijktijdig met die van de moeder vaststaat en die automatisch de naam van de vader krijgen en, anderzijds, kinderen van wie de afstamming van vaderszijde is komen vast te staan na die van moederszijde en die niet automatisch de naam van de vader krijgen, is verantwoord en evenredig met het door de wetgever in 1987 nagestreefde doel. De wetgever beoogde de bescherming van het belang van het kind, wat vereist dat de mogelijkheid van naamsverandering van geval tot geval beoordeeld wordt, door zijn ouders tijdens de minderjarigheid, of door het kind zelf vanaf de meerderjarigheid of ontvoogding.

A.3.2.1. Het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag heeft betrekking op de vraag of artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek al dan niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre de moeder - door haar toestemming te weigeren aan de erkenning van het kind door de vader in de geboorteakte - kan bewerkstelligen dat de afstamming van vaderszijde later dan die van moederszijde komt vast te staan en daardoor kan verhinderen dat het kind automatisch de naam van de vader draagt.

Met artikel 319, § 3, van het Burgerlijk Wetboek beoogde de wetgever aan de moeder de mogelijkheid te bieden het biologisch vaderschap te betwisten van de man die het kind wil erkennen. Bij gebrek aan voorafgaande tussenkomst van de moeder zou iedere man een kind kunnen erkennen dat buiten een huwelijk

geboren is, zelfs zonder dat de moeder van de erkenning op de hoogte is. Bij arrest nr. 63/92 van 8 oktober 1992 heeft het Hof weliswaar beslist dat artikel 319, § 3, van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt indien de betwisting van het vaderschap louter formeel is.

A.3.2.2. De verantwoording van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek is reeds hoger (A.3.1.2) gegeven.

A.3.2.3. De gestelde vraag betreft de hypothese dat de afstamming van vaderszijde uiteindelijk is vastgesteld, niettegenstaande de voorafgaande weigering van de moeder om toestemming te verlenen tot de erkenning door de vader.

Het oorspronkelijke verzet van de moeder tegen de erkenning impliceert niet dat zij zich ook zal verzetten tegen een wijziging van de naam van het kind, zodra de erkenning is doorgevoerd. Indien zulks toch het geval zou zijn, dan heeft de vader of het kind zelf - naargelang het kind minder- of meerderjarig is - nog altijd de mogelijkheid om een verzoek tot naamswijziging in te dienen bij de Minister van Justitie op grond van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen.

A.3.2.4. De door de prejudiciële vraag beoogde hypothese zal zich slechts in een zeer beperkt aantal gevallen voordoen en onderstelt de vervulling van een hele reeks voorwaarden. Ook in de veronderstelling dat aan al die voorwaarden is voldaan, blijft nog altijd naamsverandering mogelijk op grond van de hiervoor vermelde wet van 15 mei 1987.

Een dergelijke situatie blijkt niet buiten verhouding te zijn met de bestaansredenen van de artikelen 319, § 3, en 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, die, in het merendeel van de gevallen, toestaan het belang van het kind veilig te stellen om niet erkend te worden door een man die niet de biologische vader is, of om een zekere stabiliteit te genieten wat betreft de naam die het draagt.

Memorie van antwoord van de eiser voor de verwijzende rechter

A.4.1. De prejudiciële vraag moet worden geherformuleerd. In het verwijzende vonnis stelt de rechtbank ten onrechte dat de termijn van een jaar voor het afleggen van een verklaring van naamsverandering voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, bedoeld in artikel 335, § 3, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek, enkel slaat op het tweede lid en niet op het eerste lid, dat in onderhavige zaak ter discussie staat.

Indien het Hof de gestelde prejudiciële vraag positief beantwoordt, dan kan in onderhavig geval nog geen naamsverandering verkregen worden, aangezien de termijn van een jaar verstreken is. Ook het derde lid van artikel 335, § 3, van het Burgerlijk Wetboek moet in de prejudiciële vraag betrokken worden.

A.4.2. De memorie van de Ministerraad bevat passussen in een andere taal dan die van de rechtspleging. Het is niet mogelijk de argumentatie te begrijpen, zeker niet in alle nuances ervan. Dit is in strijd met de rechten van de verdediging. De memorie van de Ministerraad is nietig of moet minstens uit de debatten geweerd worden.

A.4.3. De Ministerraad gewaagt van het belang van het kind. In het eerste en derde lid van artikel 335, § 3, van het Burgerlijk Wetboek wordt het belang van het kind niet als criterium gehanteerd.

In tegenstelling tot wat geldt voor de wettige moeder, wordt het aan de natuurlijke moeder overgelaten om discretionair het belang van het kind te beoordelen, zonder tussenkomst van de rechter. De belangen van het kind en de moeder zijn echter niet steeds gelijklopend, zeker niet in onderhavige zaak.

Het volstaat dat de moeder de geboorte iets eerder aangeeft dan de vader of haar zwangerschap of de geboorte voor de biologische vader verborgen houdt, opdat het kind niet de naam van de biologische vader kan krijgen zonder de toestemming van de moeder. Derhalve zou de moeder van een natuurlijk kind op arbitraire wijze en zonder toezicht van de rechtbank, de vader van een natuurlijk kind anders kunnen behandelen dan die van een wettig kind. Aldus wordt het natuurlijk kind beroofd van de mogelijkheid om in de maatschappij opgenomen te worden met het statuut van een wettig kind, namelijk wat betreft het recht om de naam van de vader te dragen.

A.4.4. Het alleenrecht van de natuurlijke moeder over haar kind heeft verregaande gevolgen. Er dient opgemerkt dat het aantal natuurlijke kinderen nog steeds stijgt, daar er minder en minder gehuwd wordt. De

ongehuwde moeder kan, uit eigen belang, zelf een vader voor haar kind kiezen en de biologische vader terzijde schuiven. Er is ook het verschijnsel van de bewust ongehuwde moeders die eenzijdig beslissen dat hun kinderen nooit hun vader zullen mogen kennen en met hem omgaan.

A.4.5. De verweerster voor de verwijzende rechter stelt dat er een objectieve en redelijke verantwoording is voor het onderscheid, doordat het kind geboren binnen een huwelijksrelatie normaal gesproken een andere levenswijze en relatie zal hebben ten opzichte van de beide ouders dan een kind van ouders die leven in een feitelijke relatie of die apart leven.

Nochtans leven zowel gehuwde als ongehuwde ouders meestal in een gezin samen met hun kinderen. Bovendien wonen ook gehuwde ouders niet altijd permanent samen. En ook wanneer de ouders geen gezin meer vormen en een van hen geen contact wenst te onderhouden met nieuwe binnen of buiten het huwelijk geboren kinderen, ziet de wetgever geen aannemelijk bezwaar opdat het kind de naam van zijn gehuwde vader niet moet dragen. Voorts is er geen enkele reden om aan te nemen dat kinderen van gehuwde vaders minder of meer aandacht krijgen dan die van ongehuwde vaders. Ten slotte krijgt het kind van een gehuwde vader diens naam, ook wanneer die niet aanwezig was bij de geboorte, niet geïnteresseerd is of het kind niet als het zijne beschouwt.

A.4.6. De Ministerraad verwijst naar de mogelijkheid om een naamsverandering te vragen overeenkomstig de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen. Het is totaal onverantwoord om het discriminerende artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek te laten bestaan en de ongehuwde vader naar een uitzonderingsrechtbank te verwijzen.

Als de vader voor het belang van zijn kind wenst op te komen, dan dient hij een hele reeks gerechtelijke stappen te zetten, zoals in onderhavige zaak. De betwiste wetgeving en de procedures die zij teweegbrengt, maken het gezinsleven tussen de vader en de moeder onmogelijk en juttten hen tegen elkaar op, wat nefast is voor het kind dat in die verziekte sfeer moet opgroeien.

A.4.7. Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek stimuleert het ontstaan van eenoudergezinnen. Het verhindert het contact tussen vader en kind. Voorts stimuleert het de opvatting dat alleen de moeders het best voor hun kinderen kunnen zorgen. Ten slotte worden duizenden vaders ontmoedigd om hun kinderen bij ongehuwde moeders te erkennen omdat het kind niet de naam van hun vader zal dragen, als maatschappelijk kenteken van het vaderschap.

Memorie van antwoord van de verweerster voor de verwijzende rechter

A.5. Hoewel zij van oordeel is dat de feiten geen belang hebben voor de behandeling van de zaak voor het Hof, kan de verwerende partij niet anders dan haar versie van de feiten weergeven, nu de eisende partij daarvan een andere voorstelling geeft.

De partijen woonden niet samen. De moeder heeft de vader op de hoogte gebracht van haar zwangerschap. De eiser deelde mee dat hij het kind niet zou erkennen. Er kwam een einde aan de relatie.

De bevalling kwam een drietal weken te vroeg. De moeder heeft nog tevergeefs geprobeerd om de eiser telefonisch te bereiken. Zij is dan het kind alleen gaan aangeven. Er waren geen afspraken gemaakt omtrent de plaats van de bevalling of de naam en voornamen van het kind.

De verdachtmaking als zou de moeder dusdanig hebben gehandeld dat haar afstamming kwam vast te staan vóór die van vaderszijde, is totaal uit de lucht gegrepen.

- B -

Wat het gebruik van de talen in de memorie van de Ministerraad betreft

B.1.1. De eiser voor het verwijzende rechtscollege vraagt dat de memorie van de Ministerraad nietig verklaard zou worden of minstens uit de debatten zou worden geweerd omdat die memorie passussen bevat in een andere taal dan die van de rechtspleging.

B.1.2. De memorie van de Ministerraad is gesteld in het Nederlands, conform artikel 62, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Het feit dat die memorie op drie plaatsen korte citaten uit de rechtsliteratuur in de Franse taal bevat, kan niet de nietigheid van de memorie teweegbrengen en er is evenmin aanleiding om de memorie om die enkele redenen uit de debatten te weren.

Wat de omvang van de saisine betreft

B.2.1. Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt :

« § 1. Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van zijn vader, behalve wanneer de vader gehuwd is en een kind erkent dat tijdens het huwelijk bij een andere vrouw dan zijn echtgenote is verwekt.

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind de naam van zijn vader zal dragen.

Bij vooroverlijden van de vader of gedurende zijn huwelijk kan die akte niet worden opgemaakt zonder de instemming van de echtgenote met wie hij gehuwd was op het ogenblik van de vaststelling van de afstamming.

Die verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en vóór de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind.

Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind. »

Zoals zij is gesteld, heeft de vraag uitsluitend betrekking op het eerste lid van artikel 335, § 3, van het Burgerlijk Wetboek. Al kan het Hof, om te antwoorden op een prejudiciële vraag, bepalingen waarover het door de verwijzende rechter niet is ondervraagd bij zijn onderzoek betrekken, toch doet het enkel uitspraak over de bepaling die het onderwerp van de prejudiciële vraag vormt.

Het staat aan de rechter die de prejudiciële vraag stelt, uitspraak te doen over de toepasselijkheid van een norm op de zaak die bij hem aanhangig is; in voorkomend geval kan hij, met toepassing van artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, aangaande die norm een vraag aan het Hof stellen. De partijen voor het Hof vermogen niet de inhoud van de gestelde vragen te wijzigen of te doen wijzigen.

Er is dus geen reden om de vraag uit te breiden tot artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek in zijn geheel of tot het derde lid van paragraaf 3 van dat artikel, in tegenstelling tot wat de eiser voor de verwijzende rechter in zijn memorie suggereert.

Wat de draagwijdte van de prejudiciële vraag betreft

B.2.2. Volgens de verwijzende rechter heeft de termijn van één jaar, bepaald voor een verklaring van naamsverandering in het derde lid van artikel 335, § 3, van het Burgerlijk Wetboek, enkel betrekking op het geval dat is beoogd in het tweede lid van dat artikel 335, § 3, en niet op het geval dat is beoogd in het eerste lid van die paragraaf. Het is trouwens om die reden dat de rechter de prejudiciële vraag heeft beperkt tot het eerste lid van artikel 335, § 3.

Het Hof kan zich ten deze slechts uitspreken over de overeenstemming, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, uitgaande van de interpretatie van de verwijzende rechter dat die bepaling geen beperking in de tijd vaststelt voor de verklaring van naamsverandering die wordt gedaan voor de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Wat het eerste onderdeel van de prejudiciële vraag betreft

B.3.1. Het eerste onderdeel van de prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, in zoverre die bepaling een onderscheid maakt tussen kinderen geboren in of buiten het huwelijk.

B.3.2. Het Burgerlijk Wetboek maakt voor het toekennen van de naam geen onderscheid tussen kinderen naargelang ze geboren zijn in of buiten het huwelijk. Wat daarentegen de kinderen geboren buiten het huwelijk betreft, maakt het een onderscheid tussen, enerzijds, de kinderen van wie enkel de afstamming van vaderszijde is vastgesteld alsmede die van wie de afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd is vastgesteld en, anderzijds, de kinderen van wie enkel de afstamming van moederszijde is vastgesteld.

De vraag of dat verschil in behandeling discriminerend is, is het onderwerp van het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag.

B.3.3. Op het eerste onderdeel van de prejudiciële vraag dient ontkennend te worden geantwoord.

Wat het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag betreft

B.4. Het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, in zoverre « de moeder, door haar toestemming tot erkenning te weigeren, kan bewerkstelligen dat de afstamming van vaderszijde na deze van moederszijde komt vast te staan, zodat alzo verhinderd wordt dat het kind de naam van de vader kan dragen ».

B.5. De eiser in het bodemgeschil voert aan dat de moeder, die heeft geweigerd met de erkenning in te stemmen en aldus op die manier heeft gehandeld dat de afstamming van moederszijde eerst is komen vast te staan, over een vetorecht beschikt waarmee zij kan verhinderen dat het kind de naam van de vader draagt.

Ten deze is het niet de vraag of de mogelijkheid van de moeder om haar instemming met de erkenning te weigeren, waarin artikel 319, § 3, van het Burgerlijk Wetboek voorziet, in strijd is met

de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het Hof heeft die vraag beslecht in zijn arresten nrs. 39/90 van 21 december 1990 en 63/92 van 8 oktober 1992 en de verwijzende rechter heeft rekening gehouden met die rechtspraak door te overwegen dat de artikelen 6 en *bis* van de Grondwet (thans de artikelen 10 en 11) geschonden worden in zoverre artikel 319, § 3, van het Burgerlijk Wetboek de toelaatbaarheid van de erkenning van een minderjarig, niet-ontvoogd kind door een man wiens biologisch vaderschap niet wordt betwist, afhankelijk stelt van de voorafgaande toestemming van de moeder.

Aan het Hof is evenmin de vraag gesteld of de regel dat bij gelijktijdige vaststelling van de afstamming van vaderszijde en van moederszijde het kind de naam van de vader krijgt, in overeenstemming is met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Het beantwoorden van die vraag zou nopen tot een toetsing van paragraaf 1 van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, hetgeen de saisine van het Hof te buiten gaat.

B.6. De prejudiciële vraag noopt tot een vergelijking van de situatie van een kind geboren buiten het huwelijk wiens afstamming van vaderszijde vóór de afstamming van moederszijde of gelijktijdig werd vastgesteld, met de situatie van een kind geboren buiten het huwelijk wiens afstamming eerst van moederszijde vaststaat en pas nadien van vaderszijde komt vast te staan. In het eerste geval draagt het kind de naam van de vader. In het tweede geval krijgt en behoudt het kind de naam van de moeder, maar de ouders kunnen samen - of een van hen, indien de andere overleden is - in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind de naam van zijn vader zal dragen.

B.7. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.8.1. Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek is ondergebracht in het hoofdstuk betreffende

de gevolgen van de afstamming. Het stelt op algemene wijze de regels van de naamsverkrijging als een gevolg van de afstamming vast.

B.8.2. Uit de parlementaire voorbereiding van de betwiste bepaling blijkt dat de wetgever heeft overwogen dat de wijziging van de naam van het kind wiens afstamming van vaderszijde na die van moederszijde wordt vastgesteld, strijdig kan zijn met het belang van dat kind (*Gedr. St.*, Kamer, 1983-1984, nr. 305/1, pp. 17-18, en *Gedr. St.*, Senaat, 1984-1985, nr. 904-2, pp. 125-126). Op grond daarvan heeft hij bepaald dat de naam van het kind wiens afstamming reeds van moederszijde vaststaat, in beginsel onveranderd blijft wanneer nadien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan. De wetgever heeft niettemin voorzien in de mogelijkheid om alsnog een naamswijziging door te voeren, door het afleggen van een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand.

B.8.3. Gebruik makend van de hem toekomende beoordelingsbevoegdheid, heeft de wetgever in het raam van de afstamming de naamgeving geregeld met inachtneming van zowel het sociale nut om aan die naam een zekere onveranderlijkheid te geven als het belang van degene die de naam draagt.

Het is niet onredelijk te bepalen dat, wanneer het kind de naam van zijn moeder draagt omdat de afstamming van moederszijde eerst werd vastgesteld, de vervanging van die naam door die van de vader enkel nog mogelijk is op voorwaarde dat zowel de vader als de moeder of een van hen, indien de andere overleden is, daartoe een verklaring afleggen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. De wetgever mocht ervan uitgaan dat de beide ouders het best geplaatst zijn om het belang van het kind te beoordelen.

B.9.1. Er blijkt niet dat de wetgever met de bepalingen van artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek een maatregel zou hebben genomen die niet aan een objectief criterium zou beantwoorden noch adequaat zou zijn.

B.9.2. Gelet op de aard van de in het geding zijnde beginselen, blijkt ook niet dat op onevenredige wijze de rechten van de betrokkenen of van derden worden aangetast.

B.10. Het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag moet ontkennend worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 335, § 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, enerzijds doordat het een onderscheid zou maken tussen kinderen geboren in of buiten het huwelijk, en anderzijds «doordat de moeder, door haar toestemming tot erkenning te weigeren, kan bewerkstelligen dat de afstamming van vaderszijde na deze van moederszijde komt vast te staan, zodat alzo verhinderd wordt dat het kind de naam van de vader kan dragen ».

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 november 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève